

MAGASINET

MEDLEMSTIDNING FÖR PAPPERS AVD 68

NR. 2 2013

Vykortet

Indien & Nepal

Krönika

Det lönar sig att höja lägstalönen

Paneldebatten

Hallstaviks framtid

Bildreportage
Mek. underhåll

Hallsta 2014

Den lokala förhandlingen om neddragningar 2014 är avslutad i oenighet. Parterna kunde inte nå en uppgörelse den här gången. Grunden för oenigheten ligger framförallt i de olika intressen som parterna representerar. Pappers försva-

rade turordningsregler men samtidigt var vi beredda att göra avsteg från den i de fall där kompetensen var särskilt viktig. Tyvärr kunde vi inte enas om hur många avsteg som måste göras.

Avsaknaden av medel som avdramatiserade neddragningarna 2008 och 2010, bidrog starkt till att förhandlingarna misslyckades. Hundra miljoner som avsattes i vardera HNS skulle definitivt kunnat lösa upp oenigheten

även den här gången. Den här gången fanns sextioåringar som skulle kunna tänka sig avsluta anställningen med företagspension. Ett allmänt avgångsvederlag hade även den här gången säkert lockat många intressenter. Men pengarna kom aldrig fram. Arbetsköparna påstod att pengarna inte fanns. Vi kan vara överens om massa annat men att pengarna inte finns är svårt att köpa! Speciellt när Holmens bolagstämma beslutar att öka utdelningen från 8 till 9 kr per aktie. Att aktieägarna ska erhålla utdelningar är för mig solklart. Man investerar och riskerar kapitalet och vill ha en ersättning för det. Men samtidigt tror jag inte att aktieägarna hade varit missnöjda med 8 kr per aktie. Den extra kronan hade gjort mer nytta i omställningsprocessen här hos oss men även i Braviken. De pengarna är att betrakta som en investering i det sociala åtagandet men även som investering som kommer att ge Hallsta bättre förutsättningar imorgon. Den skulle säkra en traumafri organisation, en smidigare övergång till ny organisation, stabilare produktion med högre verkningsgrader och högre produktkvalité. Allt detta skulle öka vinsten och göra kapitalägaren mer nöjd.

Politikerna hade inga visioner med sig!

Ingen kan anklaga oss för dåligt kreativitet. En förstärkt styrelse tog flera bra förslag som skulle underlätta förhandlingen. En av dem var att alla sextioåringar skulle lyftas utanför bemanningsplanen. Det skulle öppna möjligheten att få flera av företagets undantagskrav godkända. Man kan tycka att det är en hög extra kostnad men det är det inte. Sedan 2008 har vi konstant haft 20 till 30 visstidsanställda. De behövdes för att vi skulle säkerställa övergången till en ny organisation. Med vårt förslag skulle vi med sextioåringarna lösa detta behov utan att det har kostat mer än de visstidsanställda.

I skrivande stund vet vi att de centrala parterna tar över förhandlingen. Hur den slutar vet vi ingenting om.

Hoppas att de får bättre förutsättningar än vad vi hade! Hoppas att Holmen avsätter de nödvändiga medel som krävs för ett lugnare avslut! Vi var alltid stolta att vårt företag utövade ett socialt ansvar när det behövdes. Man kunde ställa upp ett sopkök i gamla tider när folk var mer hungriga än mätta. Hantering av de två senaste neddragningar visar detta också. Vi hoppas att socialt ansvar är Holmens kännetecken även den här gången.

Samhället

Tisdag den 9 april kommer jag aldrig glömma! Nästan tre hundra Hallstaborna samlades på Folkets Hus för att diskutera med kommunala politiker om sin orts framtid. Alla som var där kände en djup Hallsta tillhörighet. De ledande politikerna hade tyvärr inga visioner med sig. Passiva sitter de fortfarande i brukets skugga och tror att det en gång i tiden mäktiga bruket fortfarande kommer att ta deras samhällsansvar. Det kommer inte att ske mer! Bruket kommer inte klara detta längre. Makthavare i Norrtälje kommun måste snart kliva fram och ordna förutsättningar som garanterar nya företagsetableringar – nya jobb! Politikerna kommer inte på lång tid att glömma bilden på Folkan. Det var ett annat Hallsta de mötte – det var enig och villigt att kämpa för sin bygd.

Förra gången jag skrev i ert Pappersmagasin hade vi inte träffat något avtal och vi trodde att det skulle bli rätt så hårda förhandlingar för att nå fram till ett nytt avtal. Nu kan vi efteråt konstatera att det tog 113 dagar från att vi växlade avtalskrav med motparten tills vi fick ett nytt treårigt pappers och massaavtal tidigt en torsdagsmorgon den 11 april med industriarbetsgivar-
na.

Nöjda? Självklart inte! Lönenivån borde ha varit högre men där är vi bakbundna av dels LO:s samordning. Dels nivån som fastställs inom den lönenormerande restindustri-
sektorn och som statens medlare tillämpar strikt. Det fanns ett större löneutrymme men rädslan att tappa jobben övervägde när den fackliga kampen
borde ha drivits längre inom restindustrin.

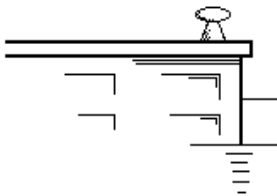
Det är alltid lätt att kritisera avtal och att de kunde gjorts bättre, men i detta fall tror jag att det kunde ha gjorts lite bättre från de förbund som tecknade avtal tidigare än oss. Men vi ska veta att många av våra fackliga kamrater är hårt pressade av arbetsgivarna genom att många jobb försvinner, inkasseringsavtal hade sagts upp, en stenhård arbetsgivarfront och en alliansrege-

ring som gör allt för att fälla krokben på de som bär upp detta land.

Hur blev då utfallet, ja i pengar så ska avtalet ge 1761 kr under dessa tre år och den garanti som finns är 1584 kr om vi tillämpar stupstocken fullt ut. Vi har undanröjt arbetsgivarkrav på långtgående flexibilitet som skulle ha ställt våra medlemmar nakna inför arbetsgi-
varnas krav på billigare avtal. Lönepåslagen för de tre avtalsåren är 506 kronor (2,0 procent) för 2013, 568 kronor (2,2 procent) för 2014 och 687 kronor (2,6 procent) för sista avtalsåret 2015 som också är uppsägningsbart.

Löneökningarna utgår i kronor vilket är en seger för en fortsatt låglönesatsning inom vårt förbund.

Nu får vi sätta oss i lokala förhandlingar och försöka att skruva upp nivån lite till om det överhuvudtaget går. Vi vet att den lokala lönekampen är svår när man brottas med helt andra problem som att lägga ned verksamhet. Men Hallataviks pappersarbetare ska givetvis ha minst lika mycket som alla andra även om företaget just nu bedriver ett nedläggningsprogram som saknar motstycke inom branschen.

Kalla vindar och pippi på villovägar

Vi trodde att vi till denna Kajkant skulle ha klart med vilka som kommer att vara kvar på kajen framöver men så blev det inte. Däremot har vi fått veta att vi kommer att få en ny personalledare – Kristina Frödin. Tina har tidigare varit på emballeringen och senast på Media. Vi hade föreslagit en ytterligare truckförare istället för en personalledare men av det blev intet.

En konsekvensanalys utifrån den nya bemanningen genomfördes den 5 feb. Nio punkter blev rödmarkerade och kräver åtgärder. Sektionschefen var ansvarig för de flesta punkterna men personalledaren och avd.chef hade också ett par frågor på sin lott.

Bristfällig avspärning norra kajen

På förhandlingsfronten har det varit lite fram och tillbaka på sistone. I höstas kom en begäran om förskjuten arbetstid på bil/järnväg. Sedan lades den åt sidan. I februari kom förfrågan tillbaka igen för att efter ytterligare två veckor justeras på de veckodagar som skulle vara aktuella. För obekvämligheten att hålla på att växla mellan olika arbetstider bjöd företaget inget utöver allmänna villkorsavtalets minimiersättning. Intresset för detta förslag blev därför minst sagt svalt. I maj upphör dessutom det preliminära hamnavtalet att gälla. Konsekvensen av detta blir en återgång till lokalavtalets regler. Till råga på allt kom det den 26

februari ett påbud från ledningen om att det var förbjudet att ta ut em-skift om man inte kunde garantera fulla skift. Ibland undrar man om räknenissarna totalt tappat kontakten med verkligheten. Troligen har vi inte sett det sista uppfinningsrika förslaget – spänningen är ooolidlig!!

Nästan två månader efter det normala kom så beskedet om att även årets semesterförläggning blir på två perioder – vecka 25-28 respektive v 29-32. Målet är att rekrytera 10-talet sommarjobbare och att dessa arbetar i sammanlagt 10 veckor. Flera tidigare sommarjobbare har sökt till hamnen och det borgar för en smärtfri semesterperiod. Det var åtminstone ett positivt besked.

Att det är tvära kast som är på modet kan vi också se inom järnvägen. För inte så länge sen var det storsatsning med eget bolag och nytt lok - nu till sommaren upphör järnvägen helt och hållet. Det är iså fall, enligt vad vi tror, första gången sedan bruket började byggas 1913 som det inte kommer att finnas någon industri-järnväg på bruket. Det är sannerligen nya vindar som blåser. Kalla vindar.

Öde järnvägsspår en framtidsbild

Återuppbyggnaden av 58-års magasin har påbörjats. Det är Hudiksvallsfirman Brinkab som fått uppdraget. När det nya taket är på plats rivs det gamla magasinet därunder. Vi hade önskat led-belysning i magasinet men det blev för dyrt tyckte ansvariga.

58-års magasin skall nu byggas upp igen

Den första sk drop-trailern lastades den 25 feb och en riskanalys av detta arbete har gjorts och Stefan Sjölund ansvarar för handlingsplanen. På grund av regelverket för hantering av drop-trailers krävs en utbildning för att köra terminaldragare. En annan kurs som påbörjats är Hjärt- o lugnräddning samt nödlägesutbildning som alla ska gå igenom och där få prova på att använda en Hjärtstartare.

Första drop-trailern

Årets första gruppmöten, den 12 mars, var ett fall framåt i förhållande till de senaste. Medverkade gjorde avdelningsordföranden Aleksandar Srndovic som informerade om läget i LAS-förhandlingarna samt svarade på frågor. Han tog även upp förslaget till förskjuten arbetstid på bil. Facklig information kommer att vara en stående punkt på arbetsplatsträffarna framöver.

Nödlägesutbildning

Ibland kryddar vi Kajkanten med någon djurhistoria. Denna gång har vi en lite märklig sådan. I mitten av februari när lokförarna kom körandes såg de något på spåret. När de var nästan framme såg man att det var en duvhök som slagit en duva. Tyvärr kunde man inte stanna utan både höken och duvan blev överkörda. På något vis lyckades ändå duvhöken ta sig ut från sitt prekära läge under loket och flög därifrån. Hur gick det då med duvan? Ja när lokpersonalen efter ett tag åter passerade platsen var duvan också borta. Om den klarade sig och flög iväg eller om duvhöken kom tillbaka för att hämta sin middag lär vi aldrig få veta. Däremot kan vi vara säkra på att minst en fågel blev nöjd med dagen.

Chaufförskö vid bilutlastningen

Monstret i skogsdungen

Så gott som varje dag hade de följts åt till och från skolan och genvägen genom den mörka skogsdungen var alltid lika utmanande. För Viktor och Lena var detta inte vilken skogsdunge som helst. Genom åren hade de sett spår av dem. Ljudet av kvistar som bröts, röster och synen av skepnader som rörde sig. Monster! hela skogen var full av dem! Otaliga var de gånger då de i skräckblandad förtjusning hade varit tvungna att lägga benen på ryggen för att klara sig undan en attack av de otaliga monster som huserade i skogsdungen.

– Det förstår du väl att det inte finns några monster! Är det Viktor som hittar på de här dumheterna?

– Men mamma, det är på riktigt! Vi har både sett och hört dem!

– Du får helt enkelt säga åt Viktor att sluta upp med de här dumheterna! Upphör inte det här måste jag snart prata med hans pappa!

– Du måste sluta tro på Lenas fantasier! Monstren är helt enkelt bara något som hon hittar på! – Men pappa, vi har både sett och hört dem! De finns!

– Du får helt enkelt inte tro på Lenas dumheter! Fortsätter det här måste jag snart prata med hennes mamma!

Så kunde det låta när de berättade om monstren för sina föräldrar. Det spelade dock ingen roll vad Lenas mamma eller Viktors pappa sa. De visste att monstren fanns på riktigt! En fredagseftermiddag när de båda var på väg hem genom skogsdungen fick de höra ljudet av en kvist som bröts strax bakom dem. De vände sig båda om och granskade dungen med vaksamma blickar för att, om möjligt, få se en skymt av något monster. Plötsligt gick det till attack emot Viktor och Lena! De hann båda se skymten av en skräckinjagande, människoliknande varelse, innan de gallskråkande sprang med blixstens hastighet ut från skogsdungen och hem till Viktor.

Väl hemma hos honom upptäckte de att Viktors pappa inte var ensam. Lenas mamma var också där och med allvarsam stämma bad de sina barn att komma in till dem i köket. – Vi har en viktig sak att berätta för er, inledde Viktors pappa när de båda barnen hade slagit sig ner vid köksbordet. Ett obehag smög sig på de båda barnen, Viktors pappa fortsatte. – I skogs-

dungen som ni brukar gå igenom till och från skolan finns det, enligt polisen, en farbror som gör otäcka saker med barn. Det blev tyst en stund, sedan fortsatte Lenas mamma. – Därför får ni i fortsättningen inte ta genvägen genom skogsdungen och hädanefter kommer någon eller några av oss föräldrar att följa alla barn till skolan. De båda barnen satt tysta, efter en stund kom dock Viktor med en fråga.

– Gör han otäcka saker med barn? är farbrorn ett monster?

– Skulle man kunna säga, svarade Viktors pappa, med en något uppgiven ton.

Tanken på att de inte längre skulle få ta genvägen genom skogsdungen kändes som en oändlig sorg för de båda barnen. Aldrig mer skulle de få uppleva den skräckblandade förtjusning som det innebar att vandra genom skogsdungen och riskera att möta någon, eller några, av alla de ohyggliga monster som vistades där. Nåväl, det var fredagskväll, Lena skulle sova över hos Viktor och tanken på allt roligt som de skulle göra tillsammans i helgen fick dem att tillfälligt glömma bort

besvikelsen över att aldrig mer få besöka skogsdungen och dess monster. Lenas mamma gick hem till sitt och de båda barnen roade sig med bolibompa på TV och monopolspel med Viktors pappa. Det blev läggdags, Lena och Viktor låg i sina sängar och småpratade med varandra.

– Kommer du ihåg vad din pappa sa när du frågade om farbrorn i skogen var ett monster eftersom han gjorde otäcka saker med barn? sade Lena till Viktor

– Ja, han sa att "Det skulle man kunna säga." svarade Viktor

– Då fanns det i alla fall ett monster i skogen?

– Ja, tydligen.

– Finns det ett så innebär det väl att det kan finnas flera?

– Ja, så måste det vara.

De båda barnen titta på varandra och log, släckte lyset och sa god natt till varandra. Besvikelsen över att inte längre få besöka skogsdungen var utbytt mot glädjen över vetskapen om att det de alltid hade vetat nu var bekräftat. Monstren finns!

■ TJEJKVÄLL

Lisbeth Lundmark från Folksam var hos oss "tjejer" på Folkets Hus den 7 mars för att informera oss om hur pensionssystemet fungerar idag. Vad står det i det orange kuvert? Är det bara detta jag får i pension? Hon berättade också om varför pensionen oftast blir lägre för oss kvinnor. Vi blev lite klokare och insåg att vi nog behöver lägga undan en slant till vår pension.

■ FRÅN UNG VÄNSTERS KONFERENS

En dag i början av mars kom en fråga från Ung Vänster i Stockholm; kunde inte Aleksandar komma till deras Ungdomsfackliga konferens – "makten, krisen och arbetsmarknaden" och berätta om varslen på Hallsta Pappersbruk? Mitt i neddragningsförhandlingarna, mitt i årsmötesförberedelserna, mitt i ...allt? Att neka en inbjudan från Ung Vänster, från ungdomar, från den politiska framtiden? Nej, så klart inte! Inte ens på en lördag, en av alldeles för få lediga dagar. Kungsgatan nästa!

Förhoppningarna om en intressant dag i Stockholm växte. Inte enbart för att Ung Vänster intresserar sig för vad som händer i Hallstavik utan självklart även det omvända – att få prata Hallsta och om hur avd 68 har bedrivit sin fackliga kärnverksamhet i tre olika neddragningsprocesser under de senaste fem åren! Vad har facket kunnat göra för att lindra konsekvenserna av neddragningarna på Hallsta?! Kanske skulle det

även bli en pedagogisk nöt att knäcka för Ordförande att tala om tungt fackligt arbete inför en skara tonåringar?

Om det nu någonsin fanns farhågor om odisciplinerade ungdomar så kom de här definitivt på skam! Under tiden seriösa ämnen som "Hög lägsta lön lönar sig", "Varsel trots vinster", "Facklig organisering", "Det fackliga löftet" och givetvis "Varselvågorna i Hallstavik" avhandlades syntes enbart intresserade ansiktsuttryck – varvade med deltagarnas vetgiriga frågor.

En av de deltagande föreläsarna, Agneta Berge, har för Handels tagit fram rapporten "Hög lägsta lön lönar sig". Agneta har haft vänligheten att skriva även för Pappersmagasinet – i form av en krönika på samma tema. Krönikan publiceras på sidan 12 i det här numret. Läs den!

Anders Lidén

Curt Larsson är död. Kalle Güettler och jag skulle intervjuar Curt i december, med anledning av vårt arbete med 100 års-historiken, men den aktuella dagen ringde Sonja och meddelade att Curt var allför dålig just då. Vi beslöt att skjuta på intervjun till efter helgerna. Då blev det som det ofta blir – för sent.

1991 fick Curt Larsson Papper kulturpris med motiveringen "Fotot som uttrycksform har inte premierats speciellt ofta när det gäller förbundets kulturstipendier och när det gäller stipendiet för s k icke medlemmar är det premiär. Årets stipendium går till Curt Larsson från Hallstavik. Han har på ett förtjänstfullt sätt dokumenterat livet på och kring industrin i Hallstvik. Vi vill visa vår uppskattning av Curts insats med ett stipendium på 10.000 kr". Det var bara ett i raden av utmärkelser som Curt kammat hem. Dessutom vann han olika prestigefulla fototävlingar som bl a medförde att han fick åka till USA och Japan. Fotograferandet var en "hobby", om än omfattande, och som bl a resulterade i 11 böcker. Till vardags arbetade Curt på huvudlabbet på Hallsta Pappersbruk.

Han var en genuin Hallstakille och tillhörde "Alaskagänget". Till den kretsen räknades även vår tidigare avd.ordförande, förbundsordförande och statsrådet Roine Carlsson. Roine minns honom; "Curt Larsson har på sitt sätt satt Hallstavik på kartan som även några andra har gjort t ex Bill Nilsson. Han har profilerat sig och orten genom sina många fotografier. Vi hade för-

*stås en särskild relation, Curt och jag, eftersom vi vuxit upp tillsammans och varit kompisar även om han kom från södra sidan bron".**

När "gräv-cirkeln" som arbetade med 75-årshistoriken träffades dök ibland Curre Laban upp. Han var intresserad av vårt arbete och bistod med råd och fotografier. Han har också efterskänkt en hel del bilder till avdelningen som nu förvaras i arkivet på Folkets Hus. Avdelningen och klubbarna har också sponsrat Curt i olika bokprojekt, dels genom ekonomiska bidrag och dels genom stödköp. Vår mångårige ordförande Johnny Karlson kan berätta; "Jag har inte någon, från början, egen personlig relation till Curt utan den relation som vi hade uppkom och växte fram genom mitt ordförandeskap i 68:an. Därmed inte sagt att vi hade någon dålig relation, snarare tvärtom. Relationen var på något sätt "yrkesmässigt", Curts stora intresse av att fotografera och mitt intresse av att få bilder tagna vid olika tillfällen. Och bilder blev det - han levererade alltid. Curt och jag blev med tiden goda kamrater. Det är viktigt att Curts bildmaterial tas om hand och blir bevarat för framtiden. Detta är väl det absolut bästa sättet att bevara minnet av Curt och hans livsverk. Han var en av Sveriges bästa "professionella" amatörfotografer. Framför allt är det, som jag ser det, en skyldighet för Bolaget att satsa pengar på att bevara det som idag kan betraktas som nutidshistoria men i en framtid blir en historia värd att minnas. Utöver Bolaget kan Sparbankstiftelserna vara möjliga att få att satsa i ett sådant här projekt, det kan finnas flera. Curts livsverk får inte slarvas bort".

Avdelningen har fortsatt att uppmärksamma Curt genom att återkommande använda hans bilder i olika sammanhang och 2011, tjugo år efter kulturpriset, framställde 68:an en särskild väggalmanacka som bara innehöll Curt Larssons bilder. När Curt fyllde 80 år i somras uppvaktade vi han i hemmet med blommor och present. Curt är borta men genom hans bilder kommer han för lång tid framöver att finnas kvar ibland oss.

*=Bron som avses är den på Tyskavägen.

Roger Berglund

Det lönar sig att höja lägstalönen

I skrivande stund är vi inne i en intensiv fas i slutskedet av avtalsrörelsen 2013, och som vanligt är en höjning av lägstalönerna en central fråga i förhandlingarna. I avtalsrörelser får lägstalöner ofta mycket fokus även i den allmänna debatten, och i synnerhet deras relation till arbetslöshet. Där förmedlas flitigt en bild av att en höjning av lägstalönerna automatiskt leder till högre arbetslöshet. Men det är oklart på vilka grunder den bilden står.

För Handelsanställdas förbunds räkning har jag undersökt vilket stöd som finns för påståendet att höjd lägstalön leder till högre arbetslöshet och lägre sysselsättningsgrad. Jag jämför statistik kring arbetslöshet och sysselsättningsgrad för Sverige med 26 andra länder, jag går igenom ett antal teorier och jag tittar på

såväl internationell som svensk forskning, och jag finner väldigt lite stöd för påståendet.

Det jag finner är att en höjning av lägstalönen verkar kunna bidra till att vissa personer med en lägstalön blir av med sitt jobb på kort sikt. Mycket forskning pekar samtidigt på att lågproduktiv arbetskraft ersätts med mer högproduktiv dito när lägstalönen höjs. Totala effekten på antalet sysselsatta är därför antagligen lägre än vad den först kan verka som. Och vad som händer med arbetslösheten och sysselsättningsgraden, och inte bara antalet sysselsatta, ger forskningen väldigt lite kunskap om. Det är därför både oförsiktigt och missvisande att hävda att en höjning av lägstalönen ger högre arbetslöshet och lägre sysselsättningsgrad i Sverige – såväl för unga som för hela befolkningen.

Detta är en viktig slutsats eftersom det finns flera goda anledningar till att ha relativt höga lägstalöner och till

att höja dem. Men i den allmänna debatten syns dessa anledningar för sällan. Risken om vi stirrar oss blinda på frågan om arbetslöshet, är att vi glömmer varför det är viktigt att vi jobbar för relativt höga och höjda lägstalöner. Därför behöver vi bredda diskussionen, för att behålla initiativet i frågan om lägstalönerna.

Bland de goda anledningar som finns till att höja lägstalönerna hittar vi fattigdomsbekämpning. För även om svenska lägstalöner är höga jämfört med många andra länders lägstalöner, så innebär de inte en hög inkomst med svenska mått mätt. Att höja lägstalönen motverkar alltså att personer som har en lägstalön hamnar i relativ fattigdom, trots att de arbetar. Dessutom är det i detaljhandeln i Sverige så många som var femte anställd som har en lägstalön. Det är lika många som bor i hela Katrineholm, eller ungefär 33 000 personer. Att höja lägstalönen har alltså direkt inverkan på levnadsvillkoren för en stor grupp människor, varav kvinnor och unga utgör många.

Ytterligare en god anledning till att höja lägstalönerna gäller efterfrågan i samhället – alltså den totala mängd av varor och tjänster som köps. Personer som har en lägstalön är bland de som tjänar minst i samhället. Därför är de en grupp som ofta använder, istället för sparar, de extra pengar de får i plånboken. När vi höjer lägstalönen stärker vi därför inte bara dessa människors köpkraft, utan vi bidrar också till att hålla uppe efterfrågan i samhället, vilket kan ha en positiv inverkan på jobbskapandet i samhället.

Även för de enskilda företagen finns det en god anledning till att höja lägstalönen. Om lägstalönen höjs får nämligen företagen anledning att utveckla ny teknik och nya sätt att organisera produktionen på, och höja förädlingsvärdet på arbetsuppgifterna i företaget. Som sagt verkar också lågproduktiv arbetskraft ersättas med mer högproduktiv sådan vid en höjning av lägstalönen. Höjd lägstalön kan alltså bidra till en mer produktiv bransch. Inom detaljhandeln i Norden finns bland de högsta lägstalönerna internationellt sett – och nordisk detaljhandel är samtidigt bland den mest produktiva i Europa. Följaktligen ser det ut att gå att konkurrera framgångsrikt genom andra strategier än att enbart pressa ner lönerna.

Sammantaget verkar det löna sig, både social och ekonomiskt, och både för de enskilda människorna, för företagen och för samhället, att vi höjer lägstalönerna. Så när du nu har läst denna text, tala för all del om för andra att det är svårt att hitta stöd för påståendet att höjd lägstalön leder till höjd arbetslöshet. Men berätta då också om de goda anledningarna vi har till att höja lägstalönerna. På så sätt berättar vi historien om ett samhälle där den fackliga organiseringen bidrar till att företagen och branschen kan utvecklas, samtidigt som människor kan leva anständiga liv på sin lön.

Ordförklaring: Lägstalönen är den reglerade lägsta lön en viss person garanteras. I Sverige regleras lägstalönen i kollektivavtal, där den ibland också kallas minimilön.

Agneta Berge: Nationalekonom från Handelshögskolan i Stockholm och utredare på Handelsanställdas förbund, som under vintern 2013 har skrivit rapporten "Hög lägstalön lönar sig". Rapporten går att ladda ner från www.handels.se.

■ ERIKS HÖRNA

Nästan som när....(Vårrombyte.)

Nästan som när

Vinterharen byter om

Till sommarpäls

Svidar han om sej

Till vårkläder nu.

Arbetsmiljörapport

Aret har börjat lite bättre än året innan, vi har i skrivande stund två olycksfall med sjukskrivning och 27st skador utan sjukskrivning, om vi håller den här trenden så kommer vi att nästan halvera skadorna. Vi hoppas att all tillbudsrapportering börjar visa resultat att vi får mindre skador vi har 415 tillbudsrapporter fram till 5 april. Det är viktigt att vi fortsätter jobba med beteende baserad säkerhet samt att vi riskanalyserar riskfyllda arbetsuppgifter och så har vi från Sirius 2 minuters kollen till hjälp som vi ska göra innan vi börjar med riskfyllda arbetsuppgifter det är en liten checklista som vi alltid kan ha i fickan, finns på förrådet det är bara att hämta.

Konsekvensanalyser och befattningsbeskrivningar har vi haft dialog med arbetsmiljöverket om. Det resulterade att vi ska göra lite mindre ändringar i analysen, övrigt så tyckte arbetsmiljöverket att konsekvensanalyserna var mycket bra gjorda. Befattningsbeskrivningarna ska man jobba lite mera med, de ska vara tydligare på ansvarsområdet och att arbetsuppgifterna ska prioriteras.

Svavelväteproblem har vi haft på sista tiden i sliperiet. Där har man gjort ett antal åtgärder, så det har resulterat till det bättre. Personalen är mycket mera observant nu, om det skulle uppstå svavelväte problem och man har mycket bra dialog med arbetsledningen. Svavelvätemätare finns på kontrollrummet som är kalibrerade. Instruktioner finns på intranätet om hur man ska agera när problemet uppstår.

Taisto Hautala

Skyddsombudens verktyg

Tommy Croon och jag var på en konferens i Stockholm som handlade om skyddsombudens verktyg. Vid det tillfälle träffade vi Sophia Andersson. Hon sitter med i arbetsmiljökommittén i LO-distriktet i Stockholms län. Vi passade på och ställde en fråga till henne.

Vad skulle vi göra utan våra skyddsombud?

Sophia svarade så här:

Varje dag möter många av våra lokala och regionala skyddsombud brister i så väl den fysiska som psykosociala arbetsmiljön. Ett fackligt uppdrag som faktiskt kan rädda liv. Men vilka rättigheter har man som skyddsombud och inte minst vilka verktyg har man till sitt förfogande?

Sophia Andersson

På årets första RSO-konferens som arrangerades av LO-distriktet var temat skyddsombudens verktyg med fokus på hänvändelseordningen.

Föreläsare på konferensen var Bo Ericson jurist på LO-TCO:s rättsskydd och arbetsmiljöinspektör Stefan Nordengård från

arbetsmiljöverket som under en eftermiddag bringade ordning och reda i skyddsombudens verktygslåda.

Idag saknar många arbetsplatser lokala skyddsombud, vilket gör att de regionala skyddsombuden får en allt viktigare roll i många branscher. Större arbetsplatser har ofta ett eller flera skyddsombud och många gånger en skyddskommitté som hanterar de lokala arbetsmiljöfrågorna. Medan små arbetsplatser många gånger saknar lokala skyddsombud som kan bevaka arbetsmiljöfrågorna, då träder de regionala skyddsombuden in och gör skyddsronder och driver ärenden när brister i arbetsmiljön upptäcks. De regionala skyddsombuden stöttar även det lokala skyddsombudet vid behov.

De regionala skyddsombuden använder sig av samma verktygslåda som de lokala skyddsombuden. Ett av de viktigaste verktygen är rätten att påpeka arbetsgivarens brister och begära åtgärder hos arbetsgivaren. Om man inte kommer överens och en tvist uppstår ska man som skyddsombud alltid gå vidare med ärendet till arbetsmiljöverket, om inte frågan blir löst hos arbetsmiljöverket kan den drivas vidare till arbetsdomstolen.

Under konferensen låg fokus på något som kallas hänvändelseordningen, enligt 6 kap paragraf 6 a arbetsmiljölagen finns något som kallas hänvändelseordning, den talar om hur gången i konkret ärende går till samt rätten skyddsombudet har att få förbättringar genomförda samt en objektiv och saklig bedömning från arbetsmiljöverket. Hänvändelseordningen går helt enkelt ut på att göra det möjligt för skyddsombudet att diskutera med arbetsgivaren och få hen att förebygga en risk i arbetsmiljön. Är det så att arbetsgivaren vägrar går skyddsombudet vidare till arbetsmiljöverket. Om det finns en fackklubb på arbetsplatsen så kan skyddsombudet begära en förhandling enligt paragraf 10 medbestämmandelagen innan ärendet drivs vidare till arbetsmiljöverket.

För att man som skyddsombud ska nå framgång när man driver ärenden mot arbetsgivaren eller vidare mot arbetsmiljöverket är viktigt att dokumentera så mycket som möjligt av händelsen. Vid tvister är dokumentationen ofta avgörande för målets utgång. Vid anmälan om brister i arbetsmiljön är det alltid viktigt att få kvittens på att arbetsgivaren har tagit emot anmälan för att ord inte ska stå mot ord. Om du råkar illa ut, ta direkt kontakt med ditt skyddsombud, dokumentera när skadan skedde och omfattningen av skadan, då är det lättare för ditt skyddsombud att driva frågan vidare.

Taisto Hautala

Nytt utbildningsmaterial till truckkurserna.

Elias Holmgren, Morgan Widlund på personalavdelningen och undertecknad har varit på en truckinstruktörsutbildning för att lära oss att arbeta med Toyotas nya förarutbildningsmaterial. Syftet är att vi skall fräscha upp truckkurserna rejält med nytt utbildningsmaterial. Detta gäller både grundutbildningarna och repetitionsutbildningarna. Kompletteringsutbildningarna för till exempel hjullastare och timmerhantering, kommer även det att fräschas upp med ett nytt material. Ni som gick repetitionsutbildning den 17/4 var den första gruppen som kom i kontakt med det nya utbildningsmaterialet fullt ut. Vi har tidigare haft en repetitionsutbildning där det har varit inslag av det nya, och utbildningsmaterialet fick beröm från den utbildning-

en, så detta verkar bli riktigt bra. I maj så är det en grundkurs som har plockats ihop för att testa materialet fullt ut under en hel kurs.

Magasinstaket.

Nu har arbetet med att återställa taket i 58 års magasin kommit igång på allvar. Brinkab AB, som är entreprenören för projektet, har påbörjat grävningen och gjutning av nya fundament till pelarna för det nya taket. Inom kort så kommer man att öppna upp hålet i taket åt söder för att ställa upp en byggnadskran på platsen. Därefter så kommer det nya taket att börja byggas ovanför det befintliga taket. Fundamenten till de nya pelarna kommer att vara runda plåtskodda fundament som är betongfyllda. När allt är klart så rivs det gamla taket underifrån ny belysning mm kommer då att finnas monterat på plats. Gällande belysningen så talades det tidigare om att det skulle provas med LED belysning i magasinet. Tyvärr så visade det sig att det var problem med både pris och leveranser, så belysningen i magasinet kommer att bli av en mer traditionell typ.

Nya slamhanteringen.

Projektet har nu haft sin officiella avslutning. Men det finns fortfarande detaljer kvar att färdigställa. Bland annat så är det stegarna på A-panna husets tak som måste åtgärdas så att de följer gällande standard. Som ni kanske vet, så har Arbetsmiljöverket varit och tittat på anläggningen efter att det lämnades in en 6:6a, Begäran om arbetsmiljöåtgärd. Efter att stegarna har åtgärdats så att de fyller standarden så skall en mätning över tillträdesfrekvensen till området göras för att se i fall ytterligare åtgärder behövs på platsen. Om det visar sig att operatörerna och underhåll behöver komma till platsen ofta, så kan en annan lösning av tillträdesväg behövas. Glädjande nog så har projektet avlöp utan något olycksfall. Vi hade ett i Ångcentralen där en entreprenör brände sig på ånga, men det hörde till ett annat projekt gällande ÅKC.

Micke Holmberg

FRÅN ÅRSMÖTET

Somligt kan bara göras på ett årsmöte – stadgereglerat som det är. Att ge styrelsen ansvarsfrihet för året som gått är en sådan fråga! Val av styrelse är en annan fråga. Ledamöter väljs för en tvåårsperiod och valen differentieras eller "saxas" så att inte hela styrelsen väljs om samma år. Andra beslut görs vanligtvis också på just årsmötet, t.ex. att höja medlemsavgiften. Ingen kommer på rak hand ihåg när det senast skedde i den här avdelningen men nu tog årsmötet beslut om att höja den lokala delen med en tiondels procent. En effekt av de krympande medlemstalen och avdelningens ambition att behålla servicegraden. Ett annat ekonomiskt beslut som togs var att höja TF-68:s månadsavgift med 10 kr. En följd av att priset för tandvård har gått upp medan priset för TF legat still. Men även ett uttalande antogs av årsmötet – "Allas lika värde" (om den i media mycket uppmärksammade behandlingen av de kameruanska skogsarbetarna). Ett årsmöte är något av en högtid i en förening, ett högtid-

ligt tillfälle. Mängder av förberedelser av göras. Massor av logistik ska klaffa. Årsberättelsen med allt vad den innehåller ska sammanställas, årsmöteshandlingar, revisionsberättelse, ekonomisk berättelse, alla kommittéers berättelser ska skrivas ned. Dekorationer, gamla fanor, nya roll-ups och smörgåstårtan tas fram. Gäster och talare bjuds in, avtackningar sker och förbundets hedersutmärkelser för de som fullgjort uppdrag i minst 25 år delas ut. I år delades två hedersutmärkelser ut; till Agneta Sundblad Persson och till Jan-Olof Jansson. Mikael Holmberg som avsåg sig styrelseuppdraget under året avtackades. Tre av de gästande organisationerna framförde sina tal: Kulturföreningen Rödvillan, ABF och självklart Pappers, då genom Studieombudsmannen Conny Nilsson. Till att leda årsmötet utsågs Sune Alm och Robert Wahlström.

Anders Lidén

Årsmötesdeltagare

Conny Nilsson informerar om aktuellt från förbundet

Margareta Lundgren framför hälsningar från ABF

Gunilla Hallén representerade kulturföreningen Rödvillan

Avtackning av Micke Holmberg

Agneta Sundblad Persson, en av två jubilarer

Pappers hedersutmärkelser

När Mikael Damberg besökte avdelningen för två månader sen önskade vi att han även skulle träffa Centralskolans elever och lärare. Vi fick inte det med förklaringen att skolfrågor inte ligger på hans bord längre. Istället erbjöd man att Ibrahim Baylan besöker oss i början på våren. Jag, personligen, var lite besviken. Micke var ett beprövat kort! Duktig på att lyssna och suga in andras åsikter. Och det är precis det sossarna måste göra idag. Lyssna på vad folk behöver. Många kan tycka att det är alla politikers skyldighet att göra det men så är det inte alltid. Ibrahim kände jag väldigt ytligt. Visste att han hade ministerpost i den sista (S) regeringen. Träffade honom bara en gång på kongressen i Stockholm och då lämnade han inte något större intryck på mig. Vi accepterade erbjudandet nyfikna på hur han kom att sköta kontakten med barn och lärare.

Idag kan jag säga att mötet blev lyckat! Ibrahim öppnade mötet genom att berätta om den svåra tiden i Turkiet där han som barn upplevde militärkupp och såg sin far och farbror torteras av militärerna. Han berättade om första dagarna i Sverige och hur skolläkare räddade hans liv genom att upptäcka ett svårt hjärtproblem. Som liten pojke imponerades han av att alla, rika som fattiga, får hjälp i detta land när de behöver det som mest. Ibrahim ställde frågor till ungdomar om vad de tycker om det nya betygssystemet. Svaret var inte särskilt positivt! Orsaken kan vara att lärarna inte har hunnit med att sätta sig in i det. Lärarna är hårt belastade idag med all administration kring utbildningen att de helt enkelt har inte den tid som krävs för att implementera alla nyheter från Björklunds experimentsfabrik. Ibrahim var väldigt öppen mot ungdomar

Ibbe med ungdomar

Ibbe i samtal med rektorer, lärare och lokala politiker

när han uppmanade dem att skaffa sig minst en gymnasiakompetens. Att skaffa jobb utan den kommer att bli nästan omöjligt uppdrag menade han.

Skolmötet avslutades i fikarummet där vi blev bjudna på fantastisk goda bullar och kaffe. Lärarna informerade Ibbe om de vanliga problemen man möter i vardagen. Jag såg engagerade och yrkesstolta pedagoger som ville aktivt påverka skolpolitiken. Jag såg en bra lyssnare! Den diskussion jag hörde ger mig tron att det finns ett hopp för den framtida skolan.

Ungdomar – de var fantastiska! Träffade kanske för första gången en topp politiker men visade ingen blyghet. Ibbe Baylan, själv avslappnad, fick en bra kontakt med dem. Därför belönade de honom med en spontan och varm applåd.

Vi hoppas att Hallstavik har fått en till "topp gubbe" som vill gärna komma tillbaka!

Aleksandar Srndovic

Ibrahim Baylan diskuterar skolpolitik med Olle Jansson (s), Marita Jeansson (s), Roger Pettersson (s) och Ulrika Falk (s)

Diskussionen fortsatte i vilorummet

Paneldebatt under SINAPs första ordinarie kongress, från vänster Lars-Göran Johansson, Grycksbo och Förbundsstyrelsen, Jouko Ahonen, Förbundsordförande, Paperiliitto (Finska Pappers) och Iduigues Martins, Förbundsordförande SINAP

Bildande av nationella Pappersfack världen runt – igen spikrak historia

Pappers har under de senaste 15 åren inriktat sitt internationella solidaritetsarbete på att hjälpa till att skapa nationella fackförbund i tredje världen.

”Råmodellen” för skapande och uppbyggande av nationella fackförbund är Pappers i Brasilien, SINAP. Starten av det hittills största och mest framgångsrika projekt som Pappers bedrivit hade en minst sagt skakig start.

Låt oss ta det från början. Vår international, ICEM, tog kontakt med oss i Pappers och undrade om vi hade lust att hjälpa till med att stötta brasilianska Pappers fackföreningar. Året var vintern 1999 och det fanns ingen nationell struktur för Pappers fack i Brasilien. Jag tog kontakt med ICEM:s Latin Amerika ombudsman, Roque da Silva. Det var den lätta biten. För Roque hade varit politisk flykting i Sverige under militärdiktaturen och

hade inte glömt all svenska. Vi gjorde upp om tid för ett besök i Brasilien med syfte att göra en förstudie av ett eventuellt solidaritetsprojekt.

Det är nu som bekymren börjar. Jag landar klockan 05.00 på Sao Paulo’s internationella flygplats. Tar mig genom pass- och tullkontroll. Snabbt kan jag konstatera att här finns ingen som möter upp. Rotar fram namnet på hotellet och till min stora glädje hittar jag adressen. Vid taxikiosken bryter det ut en febril verksamhet med att försöka hitta adressen och det lilla hotell som jag är bokad på. Sao Paulo har 20 miljoner officiella innevånare och 28 miljoner i stor Sao Paulo vid den här tidpunkten. Så det är inte helt lätt att hitta utanför centrum om man säger som så!

Gott och väl kommer jag fram till hotellet checkar in, men det finns inget meddelande till mig. Det blir lite lätt svett i pannan. Men tröttheten tar över och jag går in på mitt rum. Sätter väckaruret på 10.00. Vaknar och funderar på om Roque ringt och att jag inte hört tele-

fonen. Gör mig klar och går ner till receptionen. Men ingen Roque har hört av sig.

Jag har två telefonnummer ett privat och ett till kontoret. Ringer båda men får inget svar. Nu blandas paniken med hunger. Det senare vinner tillfälligt och jag blir visad till en liten bar i de något ruffiga kvarteren. Hotellet har naturligtvis ingen egen servering. Mätt och belåten ter sig framtiden något ljusare. Dagen går och börjar bli en bit in på eftermiddagen och inte ett ljud. Går till samma bar igen för att få något i magen. Vid 19 tiden ringer telefonen på mitt rum. Sällan har ett telefonsamtal var så efterlängtat.

Det visar sig att Roques dotter har blivit påkörd av en bil på väg till skolan. Han har alltså varit på sjukhuset merparten av dagen och helt glömt att en svensk pappersarbetare är på besök. Nu var dottern gipsad och klar men kvar på sjukhuset för övervakning.

Vi äter en god middag och går igenom programmet för min vistelse som sträcker sig över 1 maj. Här kommer överraskning nummer ett. Jag förväntas hålla ett tal och skicka en internationell hälsning till de, beräknade, 250 – 300 000 deltagarna. Men det är ju 3 dagar bort!

Fabriksbesök i Sao Paulo och möte med CUT: s (LO) ordförande och internationella sekreterare inledde besöket. Sedan var det dags för ett möte med 7 Pappersavdelningar från Staten Sao Paulo. Mötet skulle äga rum i en stad utanför Sao Paulo vid namn Mogi das Cruzes. Cirka en mil från målet för vår färd packar Roques bil ihop och vi blir stående på motorvägen mellan Sao Paulo och Rio de Janeiro. Tur i oturen ser vi att det bara är ett par hundra meter till en nödtelefon. Jag och tolken blir hämtade och Roque stannar och vaktar bilen till bärgaren dyker upp.

Mötet drar igång med att jag presenterar mig själv och Pappers. Märker en viss avoghet eller kanske mer av misstänksamhet bland deltagarna. Jag fortsätter med att prata om vilka möjligheter vi har att hjälpa dem. Drar vår policy för solidaritetsarbete som antagits av vår kongress året innan och lämnar ordet fritt.

Vad som kommer att bli en mycket god vän tar till orda. Han heter Iduigues Martins och är ordförande i största fackföreningen i Staten Sao Paulo. Han är även ordförande i en samorganisation som Sao Paulo avdel-

ningarna bildat kallat, FUP. Iduigues tar fram ett blekt, fransigt och allmänt slitet standar. Det står Pappers avdelning 108 Alfredshem på standaret. Nu kommer förklaringen till den misstänksamhet som jag märkt i möteslokalen tidigare under min presentation.

För tio år sedan kom det en man från Pappers i Sverige och lovade oss guld och gröna skogar! Han lämnade detta standar och åkte hem. Fram till idag har vi inte hört ett livstecken från Pappers eller Sverige. Kommer du nu med ett standar och åker hem?

Det kom som en blixtn från en klar himmel. Jag hade inte den blekaste aning om besöket 1989 och vem från Alfredshem som besökt FUP och Brasilien. Det visade sig att det var en medlem som gått Brunnsviks folkhögskola och deltagit i en studieresa arrangerad av LO.

Jag fann mig snabbt och sa låt oss se det som historia. Hur är er situation och vilka planer har ni i FUP. Vad kan vi i Pappers hjälpa till med? Iduigues redogjorde för allmänt situationen i Brasilien och pappersindustrin i synnerhet. Vid detta tillfälle hade man bara kännedom om de sju närvarande fackföreningarna som ingick FUP. Var och hur de övriga fabrikskerna var organiserade runt om i Brasilien hade man ingen aning om! Drömmen var att bilda ett nationellt fackförbund för alla Pappers fack i Brasilien. Det var en utmaning som hette duga!

Avslutningsvis så lovade jag att försöka åka till Sverige och göra en projektansökan för ett projekt om att bilda ett nationellt fackförbund för pappersarbetarna i Brasilien. Förutsättningen för mitt åtagande var att FUP skulle kartlägga hela pappersindustrin i Brasilien och ta kontakt med så många fack som möjligt. Vi skulle ha en avstämning under sen hösten i form av det första nationella sammankomsten för Pappers fack i Brasilien. Jag uppfyllde mitt löfte och brassarna uppfyllde sitt. Jag och Pappers resursperson i projektet Lasse Wåhlstedt åkte i mitten av november 1999 till Brasilien och deltog i det första nationella mötet för vad som kom att bli SINAP. Resten är idag en framgångshistoria.

PS Första majtalet gick bra och det var mäktigt och pirrigt att stå inför en sådan enorm folkmassa

Mikael Sterbäck

Informationsombudsman

FRAMTIDSDAGEN

Fjärde året på raken organiserar Pappers avd 68 tillsammans med Arbetsförmedlingen, Arbetslivsresurs och Hallstaviksnätverket Framtidsdagen. Även den här gången skickades inbjudan till flera tusen företag. Tjugo av dem kom till Folkets Hus. Många hade rekryteringsbehov. Några hade inte det men valde att komma ändå. De ville presentera sig, träffa arbetsökande och spara intressanta CV för framtida rekryteringsbehov. Man kan tycka att 20 företag är lite för lite om man vet att så många har blivit inbjudna, men vi ska inte deppa för det! Varje Framtidsdag hittills har resulterat i nya jobb och det är det enda som räknas. Varje år försöker vi hitta nya sätt att locka flera företag. Ingen lätt uppgift men vi kan konstatera att det går framåt. Det första året hade vi bara två företag med oss.

Cirka 250 arbetssökande besökte Framtidsdagen. Utöver företagare träffade de även Nyföretagarcentrum,

Kooperativa rådgivare Coompanion, projekt ISIS som hjälper kvinnor med olika bakgrund att kliva fram ur isolationen och in i samhället och arbetslivet. Hur många samtal som resulterade i ett nytt jobb vet vi inte i dagsläget. Vi kommer följa upp det inom kort. Framtidsdagen har gett oss på Pappers en värdefull kontakt med SKB (Svensk Kärnbränslehantering AB). Vi har fått inbjudan att besöka dem för att informera oss mer om deras verksamhet och framtida kompetensbehov.

Redan nu beslutade vi att ordna en Framtidsdag till direkt efter sommaren. Vi vill att de Pappers medlemmar som blir uppsagda får en möjlighet att hitta ett nytt jobb så fort som möjligt.

Aleksandar

Kommunalrådet Kjell Jansson i samtal med Pappers ordförande Aleksandar Srndovic

Kanske startas nya företag!?

Diskussioner som kanske leder till jobb

Ulrika ordnade så att alla besökare fick fika

Ett kort uppehåll på vägen från Auschwitz.
Albert Bonniers Förlag 2012

En ung man stiger av tåget i Södertälje en tidig augustikväll 1947. Han möts på stationen av tre andra män. De är de enda människor han känner i denna stad med den stora lastbilfabriken där han hoppas få arbete.

Så inleds Göran Rosenbergs senaste bok *Ett kort uppehåll på vägen från Auschwitz*. Mannen, som stiger av tåget, är Göran Rosenbergs far Dawid Rozenberg och han tillhör den lilla spillra av Europas judar som överlevt Auschwitz. Så småningom kommer även hans ungdomskärlek Hala till den lilla staden och de börjar bygga upp en framtid i det svenska "folkhemmet".

Boken skildrar sedan omväxlande författarens uppväxt i det idylliska 50-talet och hans föräldrars mirakulösa överlevnad från förintelsen. Den fick Augustpriset i

den skönlitterära klassen men är väl närmast ett melanting mellan en historisk resereportagebok och en uppväxtskildring.

Eftersom Göran Rosenberg nästan är jämnårig med mig är det mycket man känner igen av 50-talsskildringen och den tidsanda som rådde då.

När det gäller berättelsen om Dawids väg från Auschwitz till Södertälje, är den som sagt upplagd som en reseskildring i faderns fotspår. Och som släktforskare förstår jag att det är ett hästarbete Rosenberg utfört bland dokument och makabra minnesmärken.

Dawid och hans tonårsförälskelse Hala kommer ifrån varandra vid selektionsrampen vid Auschwitz för att senare återförenas i Sverige. Genom en serie slumpmässiga förflyttningar hamnar Dawid på några av de många arbetsläger som fanns under kriget.

Det var på hösten 1944 som tyskarna motvilligt insåg att de var tvungna att utnyttja unga, friska judar i krigsindustrin. Ett av dessa arbetsläger låg utanför Braunschweig och där tillverkades lastbilar åt Firma Büssing och där fick Dawid de första yrkeserfarenheterna inför det framtida livet i Södertälje.

Genom en serie olika förflyttningar och ett oväntat matpaket när det behövdes som mest, hamnar Dawid så småningom i Sverige. Där fortsätter förflyttningarna mellan olika läger och myndigheterna i det nya landet verkar inte helt entusiastiska över de plågade människorna. Man verkar utgå ifrån att flyktingarna ser Sverige som ett transitland på vägen till USA eller Israel. Det är också vad många av flyktingarna är inriktade på och många svenskar hoppas på.

Men nu hamnar alltså det nygifta paret i Södertälje där de försvenskar namnet till David och Hala Rosenberg. David kommer dock aldrig över de plågsamma minnena från Auschwitz trots att han utåt sett är en glad och duktig rörmontör på lastbilfabriken. Han tycker dock att han motarbetas i sin karriär på fabriken och till slut blir han tvungen att söka vård för sina psykiska problem.

Jag tänker inte avslöja hur det går för David och hans familj men jag kan verkligen rekommendera boken. Den är också nyttig läsning i dagens flyktingmottagande Sverige.

Denna bild, hämtad från boken, visar invånarna i staden Ludwigslust "som inget visste" om vad som pågått i lägret Wöbbelin intill staden. Amerikanska soldater har just tvångskommenderat tyskar att bära fram de utmärglade kropparna till massgraven mellan kyrkan och slottet. Stadsinnevånarna får här chansen att informera sig om vad som skett i grannskapet.

Genom en sons ögon...Ja, genom journalisten och författaren Göran Rosenbergs ögon blir hans sen länge döde pappa levande igen om och synlig även för varje ögon-par som kan läsa om en man med krigssår såväl inom sej som utom sej från en mer sönderslagen del av Europa än det Sverige han reser in i. Och han vill att hans två barn ska vara en del av det för honom nya landet Sverige. Så han ger dom förnamn som han inte kan uttala. En tidig augustikväll år 1947 har han stigit av tåget i den till ytan lilla staden med målet att börja om sitt liv som slogs i spillror i Auschwitz. Men... "Ett Kort Uppehåll På Vägen Till Auschwitz..." är för under-tecknad från börja till slut en stark, bärande berättelse som med all rätt belönades med August-pris 2012. Och jag tror även att jag ser den gamle, tuffe journalisten som har medverkat i hundratals radion- och televisionsprogram med lite andra ögon nu. Ja, han framstår

för mej som en vekare person nu. Och det är faktiskt en stark förändring.

Erik Asteving

■ FÖRETAGSHÄLSOVÅRDEN

Företagshälsovården arbetar förebyggande med bl a hälsokontroller, utbildning och arbetsplatsbesök såsom ergonomironder och efterhjälpande med sjukvård och rehabilitering. Vår strävan är att alla medarbetare på bruket ska ha en god hälsa och en bra arbetsmiljö. Vår verksamhet är oförändrad under 2013.

I tider av förändring kan det kännas skönt att prata om sin oro och sina tankar. Du är alltid välkommen att boka tid på företagshälsovården för ett samtal i lugn och ro.

Sverige står idag inför stora utmaningar. Arbetslösheten stiger från en redan hög nivå och skolresultaten sjunker för sjätte året i rad. Sveriges viktigaste framtidsfråga är hur vi skapar fler jobb. Vi socialdemokrater tror inte att Sverige kan konkurrera på världsmarknaden genom låga löner. Det måste ske med förbättrade kunskaper.

I dag krävs en gymnasieutbildning för att klara sig bra på arbetsmarknaden. Det blir tydligt när man studerar ungdomars arbetslöshet. Arbetslösheten för unga som inte har en slutförd gymnasieutbildning är mer än dubbelt så hög som för dem som har det. Unga som saknar gymnasieutbildning löper en mycket stor risk att inte kunna försörja sig själva.

Därför föreslår vi en obligatorisk gymnasieskola. Samma skolplikt som idag gäller för grundskolan ska gälla för gymnasieskolan upp till 18 års ålder.

Nästan alla ungdomar (99 procent) börjar redan i dag på gymnasiet men ungefär en av tio hoppar av och når inte den tredje årskursen. Den vanligaste orsaken till studieavhopp är att man är trött på att studera och den näst vanligaste är sjukdom. Det går att stödja och motivera dessa ungdomar till att genomgå utbildningen, men det kommer att krävas mer resurser. Utbildningen måste anpassas efter varje elevs individuella behov. En bra studiemiljö, stärkt elevhälsa och investering i lärarna är också nödvändigt. Det ska även finnas fler olika vägar till gymnasieexamen än idag. Samverkan med arbetslivet ska öka, man ska kunna läsa sin gymnasieutbildning på folkhögskola och kunna kombinera den med praktik.

Andelen elever på gymnasiets yrkesprogram har minskat med 18 procent på två år. Det beror på att regeringen gjorde om gymnasiet till hösten 2011 så att yr-

kesprogrammen inte längre automatiskt ger behörighet till högskolestudier.

Att färre elever väljer yrkesprogrammen kommer leda till arbetskraftsbrist, bland annat inom industrin. Socialdemokraterna vill öka andelen elever som väljer yrkesprogrammen på gymnasiet. För att attrahera fler elever till yrkesprogrammen ska de leda till högskolebehörighet. Vi vill också höja kvaliteten i utbildningen och vi vill utveckla yrkesprogrammen till yrkescollege med befintliga teknikcollege och vård- och omsorgscollege som förebild.

Utvecklingen på arbetsmarknaden går från traditionellt väldefinierade yrken till allt bredare yrkesroller, och dessutom är behovet av livslångt lärande stort. Då funkar det inte att som regeringen säga att vissa elever inte behöver kunskaper i svenska och engelska och erbjuda ungdomar återvändsgränder i utbildningssystemet. De unga ska erbjudas en utbildning som kan leda vidare till högre studier och som ger dem redskap till att var aktiva samhällsmedborgare.

Efter sex år med Reinfeldt är det tydligt att regeringen prioriterar bort det som varit Sveriges framgångsrecept. Man väljer konsekvent bort investeringar i utbildning och gör i stället stora nedskärningar i gymnasieskolan. Regeringen har redan skurit ned 675 miljoner kronor på gymnasiet under 2012. Dessutom planeras ytterligare nedskärningar om 1360 miljoner under 2014. Sverige har nu den första regeringen i vår historia – och förmodligen den enda i världen – som sänker utbildningsambitionerna för nästa generation.

Att Sverige når en världsledande utbildningsnivå är nyckeln till framtidens jobb men också till unga människors frihet att forma sina egna liv. Därför är uppdraget att säkra alla ungas rätt till en ordentlig utbildning inte bara något vi har råd med – det är det som gör oss rika.

Ibrahim Baylan (S)

Utbildningspolitisk talesperson och vice ordförande i riksdagens utbildningsutskott

Syftet med rehabilitering är att få långtidssjuka tillbaka till god hälsa och i arbetet samt i övrigt få en bättre trivsel på arbetsplatsen.

För tillfället är det 11 st. långtidssjuka och 4 st. som arbetar del av tiden.

Vi har haft diskussion, om man skadar sig på jobbet, på ett sätt att man skulle kunna arbeta efter skadan. Det här kan vara känsligt men det finns ett par exempel på personer som hade kunnat jobba vidare utan att sjukskriva sig om de hade fått slippa vissa arbetsuppgifter. Självklart är det personen som har skadat sig som avgör om man kan jobba vidare. I dag så finns det inga klara rutiner hur man ska agera i frågan från personalledarna. Det kan vara så att man åker till sjukhuset för att plåstra om och personen tänker att det går bra att jobba om jag slipper vissa arbetsuppgifter och då är det viktigt för personalledningen att komma överens med personen vad man kan göra och inte behöver göra.

Tyvärr är det så att arbetsglädjen, är inte på topp, på grund av nedläggning av PM 3, Sliperiet och vedlinje 6 samt övrig omorganisation i Hallsta 2014. Är det så att någon behöver prata för att man upplever situationen för tung så kan ni alltid vända er till krisstödgruppen. De som är med i gruppen hittar ni på intranätet. Man kan också kontakta företagshälsovården.

Taisto Hautala

Hej på er alla läsare!

Stafettpippen har denna gång gått till Avd 24 i Mönsterås och till mig som ordförande för avdelningen. Jag vill inleda med att gratulera Hallsta till det enorma arbete ni lägger på detta magasin som är både innehållsrikt och välgjort!

Vem är då jag? En del av er har jag träffat på men jag är nog ganska anonym för många.

Jag heter Ing Marie Rapakko och i mitten på april 2008 fick jag som vice ordförande ta över ordförandeklubban för Avd 24, då vår ordförande valde att avsäga sig sitt uppdrag. Det var med blandade känslor och med viss oro att inte räcka till ska jag villigt erkänna. Det har nu gått fem år och jag är fortfarande ordförande. År som varit väldigt händelserika och lärorika, som bygger på ett gott samarbetsklimat i styrelsen.

Avd 24 fyllde 55 år 2012 och har idag 330 medlemmar varav 13 % är kvinnor. När jag som en av fem kvinnor började jobba skift 1973 så var det är en mansdomine-

rad bransch och så är det än idag. Detta speglar sig även i det fackliga arbetet, men vi är glada över att vi är två kvinnor i styrelsen och har flera representanter i SKO-kåren. Som ni kanske anar är jämlikhet en viktig fråga för mig både i arbetet och i livet utanför.

Jag ska berätta lite kort om Södra Cell Mönsterås som vår arbetsplats heter. Södra Cell ägs av Södra Skogsgarna som är en ekonomisk förening. De sydsvenska bönderna som levererat massaved till Norrland beslutade sig i början av 1950-talet för att förädla råvaran själva, prognosen var god för stor tillväxt av skogen. Den första massafabriken som hamnade i Mönsterås var färdigbyggd 1958 och första massan levererades 1959. Kapaciteten var då 85 000 ton halvblekt sulfatmassa per år, enbart långfiber. Idag snart 55 år senare har vi en fabrik som kördes igång 1979 och därefter byggts ut och har nu en kapacitet på 750 000 ton helblekt massa, både lång- och kortfiber.

Parallellt med att kapaciteten ökar minskar bemaningen, det känner vi nog alla till vid det här laget. Detta beror naturligtvis på utveckling av teknik, förändringar av operatörernas grundbefattningar och framförallt att man måste hävda sig kostnadsmässigt mot omvärlden. Det kan vara positivt med utveckling av arbetsuppgifter och mer ansvar, men det är både på gott och ont. Deltog i veckan på Sirius kompetensforum där det tydligt framgår att detta är en framtid vi kommer att få leva med. Förändringar i den slimmade organisationen upplevs negativt på olika plan de sker i forcerad takt, istället för att överföra kompetens och på sikt planera inför omorganisation och ändring av befattningsinnehåll. Det skapar oro i grupperna och den psykosociala arbetsmiljön försämras. Egna intressen bevakas och trycket på enskilda individer blir ibland stort. Här tror jag är det viktigt att se vilka olika kompetenser som behövs i en grupp, alla kan eller behöver inte vara bra på allt. Det innebär även risker för att säkerheten i arbetet blir åsidosatt då man förlitar sig på lägre kompetens då upplärningstiden är kort.

I Mönsterås har vi varit ganska förskonade av varsel och omorganisationer, vi genomgick en större minsk-

ning 1992 och mellan 2006-2010 ersatte man inte alla avgångar, men i september 2012 överraskades vi av varsel, vi liksom många andra drabbades av konjunkturpassning på grund av svag konjunktur och valutakurser. Detta innebär att efter förhandling och avgångslösningar så minskar vi med 36 befattningar på lång sikt. Det kan tyckas lite i jämförelse med vad ni i Hallsta och andra avdelningar drabbats av. När lättanden efter en avslutad förhandlingsprocess lagt sig hamnar man i en förändringsprocess, som ibland leder till problem, skapar otrivsel, risker och individer som mår dåligt. Hur kan vi hantera detta för att stötta våra medlemmar? Hur vänder man det negativa med att bli färre som ska utföra mer till att bli något positivt? Mer löningar en del, ja det är klart att man vill få mer i plånboken om man ska utföra mer. Men enbart pengar gör inte stämningen i arbetslagen bättre, tvärtom kan det skapa än mer konflikt både i gruppen och mellan grupper. Diskussion om tillräcklig kompetens eller inte, ibland smyger sig även ett genusperspektiv in i diskussionen. Samtidigt är det svårt att bromsa förändringarna. Problemet är egentligen arbetsgivararens men vi fackliga representanter får i högsta grad hantera det när våra medlemmar blir frustrerade och mår dåligt. Risk och konsekvensanalys och ordentliga uppföljningar av dessa ser vi som en viktig del i processen, men det tar tid att vända skutan mot land. Hur långt

kan man slimma organisationen utan att säkerhet och hälsa drabbas? Kraven på kompetens och mångkunnighet ökar och ökat ansvar för delar av det som ledaren tidigare hanterat, samtidigt är risken stor att vi tappar djup/spetskompetensen. Jag tror att i framtiden kommer betydelsen av gruppens olika kompetenser vara än viktigare än tidigare och att man arbetar som ett team, detta ställer krav på planering av de som sätter samman grupperna och att de vet vilken kompetens som krävs och inte enbart ser till teknikkompetens. En bra arbetsplats omfattar mycket trygghet, trivsel, arbetsglädje, viljan att förbättra och gemenskap allt detta bör vi vara rädda om. Som fackliga representanter har vi ett stort ansvar att påverka att både den fysiska och psykiska arbetsmiljön inte försämras utan förbättras.

Detta är en del av vår vardag i Mönsterås men vi arbetar även med att försöka få igång intresse och facklig medvetenhet hos våra yngre medlemmar som kombineras med någon aktivitet och en matbit. Vi efterlyser tips om hur man arbetar med ungdomsaktiviteter i andra avdelningar. Vi ska även ha en medlemsutbildning nu i april.

Hälsningar från oss i Avdelning 24 Mönsterås

Ing-Mari Rapakko

Avdelningsordförande

■ BILDREPORTAGE MEK UNDERHÅLL

En vanlig dag i veckan. En vanlig dag på Centralverkstaden. Går igenom en stilla arbetslokal. Här är lite som att gå in i en kyrka, lugnt, tyst, med en speciell akustik. En besynnerlig, sakral, känsla infinner sig. Märkligt tyst, märkligt tomt. Det enda som hörs - är det ett svagt sus från ventilationen? Inget slammer, inget skrammel. Inga "verkstads ljud". Inget prat väl? Hörde jag en viskning? Var är människorna?

Vänder om. Hör något. En dörr som slår? Lyssnar till röster och prat! Går ett varv, ser en svarv, ett arbetsstycke sätts fast. Går mera, ser flera, en renoverare, en svarvare till och någon mera. Inget myller av människor men ändå några stycken, några få.

Tänker på framtiden. Tänker efter Hallsta 2014. Hur lite låter det på verkstaden då? Är det då ventilationen som alldeles dominerar ljudbilden? Tanken är att centrala gruppen ska ned på totalt 11 personer, fyra av dessa kommer att vara stationerade på verkstaden. En framtid med många verkstadsmaskiner per huvud således. Fördel maskinerna? Fördel organisationen? Fördel företaget? En tid fanns idén att Hallsta skulle utgöra koncernverkstad och ta emot arbeten från flera av Holmens enheter. Kompetensens fanns inom de egna väggarna. Fortfarande finns mycket kompetens – men fördelat på få människor som ska bli färre...

Reparation av en bandpressvals

Gunnar Sundell vid svarven

Renoverare Lennart Österman

Ventilrenoverare Lars-Erik Blomberg

Helen Israelsson vid svarven

Alexander Grähs och Mikael Salmi arbete av bandpressvals

Roger Carlberg vid svetsbåset

Kontakt-/skyddsombud utbildning

Kurser nu och då

Så har vi då genomfört de två förhandlingskurser som varit planerade en tid tillbaka. I början av april kom LO-skolan Runö till Hallstavik i form av läraren Hans-Erik Andersson – mer känd som Simon. Drygt tjugo kontakt-/skyddsombud deltog i en två dagars utbildning på Folkets Hus där man fick lära sig grundläggande förhandlingskunskap d v s hur man genomför en bra förhandling inklusive förberedelser och arkivering. Senare i april fick resterande ombud en likadan kurs med den skillnaden att då medverkade Lars-Åke Allerhed som lärare istället.

Hans-Erik Andersson - Simon

Sanel har gått LO:s Retorik-kurs på Runö och skall skriva några rader om den. Ann-Britt, Bo och Peter deltog på förbundets valberedningskurs på Arlanda 7 mars och Ulla och Jaana har återigen deltagit på en träff med EXPOs fackliga nätverk. Dessa två samt Lasse på ISS var med på Pappers 3ans mångfaldsutbildning i februari. ISS tog dessutom kurskostnaden för Lasses medverkan något som Holmens nekade för de Holmenanställda. Se där ännu en skillnad i arbetsgivarinställning!

Responsen på inbjudan till Miljö- och Lag & Avtalskursen blev mager endast en person till vardera kursen anmälde sig. Miljökursen går som vanligt i Älvkarleby och Lag & Avtal är denna gång förlagd till Sigtuna. Vi hoppas att Tobias och Mats får en trevlig kursupplevelse.

Andra händelser värda att nämna är att Linda och Niklas deltog på en ungdomsträff i Hofors som Pappers avd 4 anordnade i mars. Troligen kommer den att följas upp av fler träffar, kanske även på central nivå. En tjej-kväll tillsammans med Folksam ägde rum på Folkets Hus den 7 mars med 17 kvinnliga medlemmar som deltagare. Ett ämne för träffen var pensionsfrågan. En mycket lyckad kväll säger några av deltagarna. På LO-distriktets studiekonferens på ABF-huset i Stock-

holm den 26 mars deltog från vår sida Ulrika och Taisto. Där framträdde bl a KG Westlund med sitt Ordning & Jämlikhets-budskap samt IF Metalls Paula Thunberg Bertolone som presenterade förbundets verktygslåda för facklig-politisk verksamhet. Det påminner i sin tur om den fackligt-politiska manifestationen som vi deltar på i Gimo den 23 maj på temat "Alla kan göra något". Och när vi ändå talar om studiekonferenser så håller Gävle-Dala-distriktet sin årliga studie- och SHSO-konferens den 21-22 maj i Sigtuna. Där ska vi ihop med de andra avdelningarna i distriktet

planera för studieverksamheten 2014.

Avd 68 är medlemmar i Långholmens folkhögskola och skolans ägare höll årsmöte den 17 april. Vi var representerade av Jaana på detta möte.

Ett annat årsmöte ägde rum några dagar senare, 22 april. Då var det ABF Norrtälje som fick sin verksamhet godkänd och stakade ut riktningen för det kommande verksamhetsåret. Med tanke på den nya bemanningen på ABF så kanske framtidsplanerna bjuder på någon överraskning. Vi var åtta ombud på ABFs årsmöte. Tyvärr har vi ännu inte fått något besök av den nye studieombudsmannen så presentationen får anstå.

Det känns lite sent att nu rapportera om studieåret 2012 men den intresserade kan hitta redovisningen i avd 68:s verksamhetsberättelse som finns på expeditionen. Kort kan sägas att studieverksamheten i stora drag håller ställningarna i jämförelse med året innan. Början på detta år ger heller ingen anledning till oro – hittills!

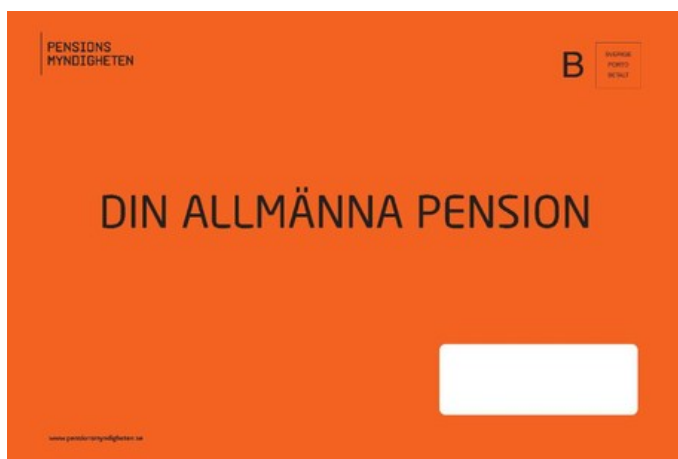
Roger Berglund, studieorganisatör

Paula Thunberg Bertolone, IF Metall berättar om förbundets verktygslåda

Matts Jutterström har LAS-utbildning i Hallsta

I medlemsförsäkringar för Pappersmedlemmar har det skett en förändring i beloppet för diagnoskapital. Har höjt till 50.000 kr från 1:a januari 2013. Det är en försäkring som gäller för alla medlemmar i Pappers och som medförsäkrad kan ha genom sjuk och efterlevandeförsäkringen.

Det är en försäkring som gäller vid allvarliga sjukdomar. Vilka sjukdomar som det gäller finns i försäkringsvillkoret som exempel kan nämnas akut hjärtinfarkt, stroke m. fl. För att det högre beloppet ska gälla måste diagnosen ha fastställts efter 1 januari 2013.

Har du frågor om diagnoskapitalet hör av dig till avdelningen. Ska du göra en skadeanmälan ring Folksam 0771 960960 och berätta att du ska anmäla en skada på Pappers medlemsförsäkring.

Nu har orangea kuvertet kommit. Beskedet i år ser lite annorlunda ut än föregående år. Det innehåller förutom besked om hur mycket du samlat in till din pension också en uträkning på hur mycket längre du behöver arbeta för att kompensera att vi lever längre.

16 % är till inkomstpensionen och 2,5% premiepensionen. Premiepensionen bestämmer du själv var den ska placeras och på den sida som ger besked om dina pengar finns angivet var du placerat dina pengar.

Det som beskrivs i orangea kuvertet är inte hela din pension. Om du jobbar på bruket har du också genom ditt kollektivavtal en pension till. Det är avtalspension-

en. Den heter Avtalspension SAF-LO. Den får du besked om från Fora. Har du jobbat på flera olika arbetsplatser med olika kollektivavtal kan du ha flera avtalspensioner när du blir pensionär.

Tycker du detta med pension är krångligt och svårt att ha koll på? Gör en pensionsgenomgång med Folksams rådgivare. Du anmäler att du är intresserad till Ulrika på avd expen.

■ FONUS

Du är en av Fonus ägare

Det stämmer. Fonus är en medlemsägd, religiöst och politiskt neutral förening som drivs utan enskilt vinstintresse. Genom vårt ägarskap arbetar vi – och ytterligare 2 500 andra organisationer – för att värna om ett rikstäckande begravningsföretag som driver de stora frågorna inom begravning och juridik och samtidigt värnar om varje enskild individ, om dig och mig.

Tillsammans har vi insyn i och möjlighet att påverka. Dessutom lämnar Fonus medlemsrabatt i form av en värdecheck på 500 kr, som kan fås på vår expedition och tas med till Fonus.

Fonus kontor finns i:

Hallstavik	Uppsalavägen 14	0171-237 37
Norrtälje	Rögårdsgatan 3	0176-100 91
Rimbo	Uppsalavägen 2	0175-707 10

Vilken framtid har Hallstavik att möta? Vilken utveckling har samhället att vänta när ca 600 arbetstillfällen försvinner hos ortens dominerande arbetsgivare, Hallsta Pappersbruk, under några få år?! Kommer vi att här att få se en liknande utveckling som när luftvärnsregementet försvann från Norrtälje? Idag kryllar det av olika företag och verksamhet på det gamla regementsområdet. Bruket finns fortfarande kvar men kan nya verksamheter flytta in på de lediga ytor som kanske uppstår inne på fabriksområdet? Kan nya industrier och företag flytta och etablera sig i Hallstavik när det i det närmaste inte finns några industritomter? Hur ser egentligen framtiden ut här om 5 år? Eller på 10-15 års sikt? Kommer de små skolorna att finnas kvar? Kommer vård och omsorg att fungera tillfredsställande? Av tradition har Hallstavik i någon mån styrt sig själva, just för att Pappersbruket har varit dominerande, mycket av Hallstaviks utveckling har kommit till med hjälp av medel från företaget. En s.k. winwinsituation för både företag, samhälle och invånare, kommunen har lugnt kunna luta sig tillbaka. Nu är situationen en annan! Men det mesta tyder på att kommunen fortfarande lutar sig lugnt tillbaka. Eller? Och hur står det till med oss medborgare? Vad vill vi med Hallstavik? Allt rullar på – även med två pappersmaskiner?

Lutar vi oss också tillbaka i tron om att allt löser sig?

Häverösossarna tillsammans med Pappers och andra fackförbund i bygden; Kommunal, Byggnads och IF Metall initierade med anledning av frågeställningarna en paneldebatt där kommunens ledande politiker, med kommunalrådet Kjell Jansson i spetsen, bjöds in. Folket skulle få möjligheten att träffa de som bestämmer om vilken framtid som vår bygd går till mötes! Skulle invånarna ta tillfället att eventuellt ställa de folkvalda mot väggen?

Ett fullständigt fullsatt Folkets Hus väntade- över 300 personer hade kommit! Politikerna blev troligen helt tagna på sängen över Häveröbornas uppslutning, chockade över att möta innevånare som ställt sig upp som en man för sin bygd. Vilka svar hade då politikerna i panelen att ge? Egentligen inget – intet nytt för de nordliga utposterna! Men detta var troligen jobbigt även för panelen – så många frågor, så många som ville ha svar, men inga svar att ge. Skulle inte det här bli som att ställa ut skorna på planen..?

En sak visade sig tydligt under kvällen: Medborgarna har inte intagit horisontalläge och de vill ha svar – för att de vill något med samhället och dess framtid! Det blev en ny insikt för politikerna att åka hem med.

Indien och Nepal

Denna resa blev av genom att min kompis Heidi redan hade bokat, hon frågade om jag vill hänga med. Hon blev glad eftersom hon då slapp en extra kostnad för enkelrum. Förberedelsen inför resan ang. visum till Indien, det var en pärs i sig. Resan bar av i början av februari, mellanlandning i Helsingfors. Sedan ankomst till New Delhi. Där fortsatte pappersexercisen innan man fick komma in i landet. Vilket myller av människor. Första dagen i Indien var vi till en moské där det kunde bli 30000 människor på en gång utomhus. Så fick vi även se Mahatma Gandis monument. Dagen därpå flög vi till Nepals huvudstad Kathmandu. Var till ett hinduistiskt tempel. Vidare med buss genom Nepal till staden Pokhara som ligger vid Himalaya, med toppen Annapurna. Intressant att se naturen och massivet. Tur man åkte buss, trafiken var intensiv, tuta och köra om. Men vägarna var rätt så dåliga så bilarna kunde inte köra så fort. I Pokhara var vi och besökte Devifalls, döptes efter att en man ramlat ner i fallet, han hittades aldrig. Sedan flyg tillbaka till Kathmandu. Var och tittade på den största stupan som finns, där kunde man gå runt uppe på stupan. Sedan var vi till en kremeringsplats Pashupatinath, där fick vi endast fotografera på håll, med respekt för de anhöriga till den döde. Floden var full med skräp och plast, jag frågade guiden varför man inte städade upp. Hennes förklaring var att man lever här och nu, inte som vi som tänker på framtiden. En förklaring till kan vara att man måste överleva dagen med att få mat. Sedan var vi till kungapalatset, Nepal har varit ett kungadöme fram till 2006. Vi fick även se Kumarin, en jungfruflicka på ca. 6 år, hon är uttagen efter en speciell process, där hon bl.a. inte har fått utgjutit blod eller visa rädsla för något. Henne fick vi inte fotografera, men utanför kunde man köpa vykort på henne. Det är 22 partier som skall försöka komma överens om saker och ting, därför sker förändringar till det bättre väldigt sakta. Många har utvandrat och skickar hem pengar till släktingar, så man ser många hus som byggs med en våning i taget, när man har råd.

Efter en vecka i Nepal så flög vi tillbaka till Indien och New Delhi igen, åter igen pappersexercisen. Direkt vi-

Mahatma Gandis monument

dare med buss till Agra, där fick vi se det mäktiga Taj Mahal. Vi stannade även i en by, där barnen visade vad de hade lärt sig i skolan. De fick skolböcker som guiden hade med till dem. Vidare till Jaipur. Red på elefant upp till fortet Amber. Sista dagen så fick vi även se Vindarnas palats, det är en byggnad som endast är ca. 3 m bred, där kunde maharadjans kvinnor titta på världen utanför, utan att själva bli sedda. Har sett en massa olika religiösa byggnader från alla religioner i Indien. Intressant resa, men inte mycket till vila. Efter denna resa så har jag blivit fadder till en liten pojke på 3 år som heter Samir från Nepal.

Ett bostadsområde i utkanten av Jaipur

Städpaus i Amber fortet - Indien

Vattenkö i Patan - Nepal

Annapurna massivet från orten Pokhara - Nepal

Torghandel i New Delhi - Indien

Ganesha, elefantguden, Jaipur - Indien

Helig man i Kathmandu - Nepal

NR 1 KRYSSLÖSNING

V	Å	R	D	A	G	A	R
---	---	---	---	---	---	---	---

Vinnare av kryss nr 1 är:

1: pris Sara Arifovic , PM11

2: pris Petra Pilz Humell, Labb

Grattis! Ni kan hämta erat pris på fackexpeditionen i Röda Villan.

MUMSBITAR

Blåbärs- och hallonmuffins med graham

Du behöver:

150 g smör	2 dl socker
4 ägg	1 dl grahamsmjöl
3 dl vetemjöl	2 msk hallonsylt
1 dl blåbär	2 tsk bakpulver
2 dl mjölk	sylt till serveringen

10 stora muffins

Smält smöret eller låt det bli mycket mjukt. Vispa ägg och socker luftigt. Blanda mjölerna och bakpulver noga.

Blanda ner smöret i ägg- och sockersmeten. Rör ner mjölet, omväxlande med mjölken och blanda till en slät smet. Tillsätt sylten och bären och blanda försik-

tigt.

Dela upp i stora muffinsformar och grädda i 225 grader i cirka 15 minuter. Servera med vaniljsås eller grädde och lite sylt som dekoration.

KALENDARIUM 2013

Styr	Styrelsemöte
AVD	Avdelningsmöte
KO	Kontaktombud
HKO	Huvudkontaktombud

STYR	AVD	KO-träff	HKO-träff	Anmärkningar	Tid
08 maj	15 maj	27 sept	13 sep	Förbundsmöte	29-30 maj
05 juni	11 sep	29 nov	15 nov		
03 juli	09 okt				
31 juli	13 nov				
04 sept	11 dec				

KRYSSET BÖRJE NORDSTRÖM

Dags för ett nytt kryss. Du behöver inte lämna in hela krysset när du löst det. De bokstäver som hamnat i de tonade rutorna bildar ett "lösenord".

Lämna in detta lösenord tillsammans med ditt anst-nr, namn och avd. så deltar du i dragningen.

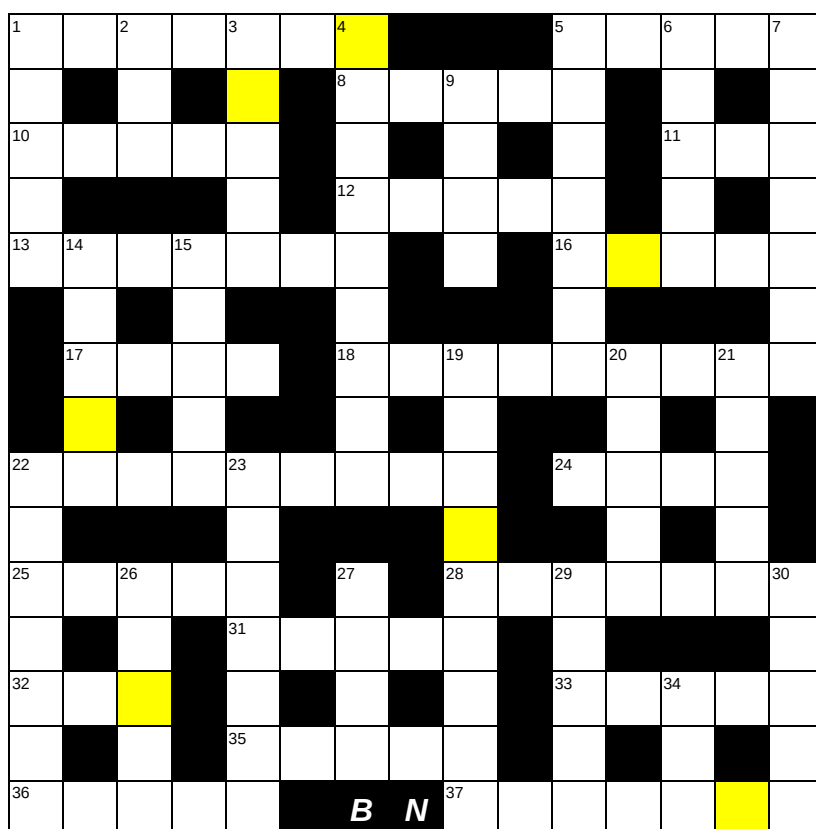
Du kan även maila lösenordet till oss :

avd.68@holmenpaper.com

Bland de inlämnade rätta svar kommer vi lotta ut:

1: pris 2 st trisslotter

2: pris 1 st trisslotter

Vågrätt

1. Vårferie
5. Illvrål
8. Plåtniklas t ex
10. Björkbark
11. Skörderedskap
12. På potta och tand
13. Skogsbolag från Gävle
16. Längst bak i kyrkan
17. Strålgång
18. Svensk lagsport från 70-talet
22. Sjungande Art
24. Kora
25. Åbo i Åbo
28. Påsklilja t ex
31. Kunglig make
32. Beståndsdel i mening
33. Är lättuggad biff
34. Fil
35. Stämningen
36. Nilegård i TV
37. Missionär

Lodrätt

1. Fasa	14. Barack i vitt hus	26. "Båtstyre"
2. Trädsaft	15. Vers	27. Jobbar vid ässja
3. Lådan	19. Kanske en metre	29. Uppländsk f d järnvägsknut
4. Den sjungande holländaren	20. Antiglobaliseringsrörelse	30. Tjuga eller Selma
5. Snöskottning t ex	Från 1998	34. Palsternacka
6. Lugn i Norge	21. Kostym	
7. Tidig rockidol	22. Besträffning mellan två led	
9. Skräll	23. Landet kring Montevideo	

VIKING

Rosella – fylld av livets goda.

Behöver du en energikick? Tura från Kapellskär med Rosella till vackra Åland över dagen och njut. Vårt skepp kommer lastat med champagne, choklad, taxfreepriser, kulinariska upplevelser och en helt ny outletbutik. Dessutom underhållning av dansband, musikvärd eller artister veckans alla dagar. Summa summarum – en halvdag till havs fylld av livets goda, vänner, musik och shoppingfynd.

Boka direkt på Vikingline.se/rosella eller ring 08-452 40 00.

Tura med Rosella 35:-/person
Bokningskod SKDAG

Buss + båt 70:-/person
Bokningskod SKBUS

Mat och goda viner
Förboka vår goda buffé för 219:-/person inkl vin, öl, läsk och kaffe.

Artister och nöjen ombord
20/4 Larz Kristerz
13/5 Östen Eriksson
24/5 Magnus Carlsson
Onsdagar april-maj
"Så kan det låta" med Jörgen Sjöberg

Anslutnings-
bussar finns
från ett
flertal orter.

VG LI

LAYOUT: Pappers avd 68

FRAMSIDA: Anders Lidén

BAKSIDA: Viking Line

NÄSTA NR: Juni2013

ANSVARIG UTGIVARE :
Aleksandar Srndovic

REDAKTIONEN:

Anders Lidén

Erik Asteving

Ulrika Enlund

Stefan Pettersson

Mikael Holmberg

KONTAKT:

Pappers avd 68

Tyskavägen 1

763 81 Hallstavik

0175 26 390

www.avd68.com

